

PIRKANMAAN LIITTO: Voimaa tuulesta Pirkanmaalla -tuulivoimaselvityksen arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristöjen vaikutuksen arviointi

20.6.2013 Pöyry Finland Oy

Tämä työ on laadittu osana Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -työtä. Selvitys on osa laajempaa selvityskokonaisuutta. Työn aikana ei vielä ole ollut käytettävissä paikkatietopohjaista näkemäalueanalyysiaineistoa, joten tuulivoimarakenteiden näkyminen arviointi perustuu yleispiirteisiin karttatarkasteluihin.

- = RKY 2009, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
- = Maakunnallisesti arvokas maisema-alue
- = Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
- = Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Maakunnallisten kohteiden arvottamisen perusteet (lähteet: Pirkanmaan liiton selvitykset):

M, MK=miljöökohde tai maisemakokonaisuus; R=rakennushistorialliset perusteet; H=historialliset perusteet; TH=teollisuushistoria; LH=liikennehistoria; HH=henkilöhistoria.

SOVELTUVUUSLUOKKA: Soveltuvuusarviointi on tehty suhteessa arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Luokittelu on suuntaa-antava ja edellyttää tarkempaa arviointia erityisesti paikallisten arvojen osalta. Muita maisemavaikutuksia on otettu tapauskohtaisesti huomioon, mm. sellaisissa kohteissa, joissa vaikutusten oletetaan ulottuvan erityisen laajalle alueelle.

Arvion perusteella alue soveltuu hyvin tai kohtalaisesti tuulivoimarakentamiseen; vain vähäisiä vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Vaikutuksia voidaan vähentää rajaamalla aluetta tai sijoitussuunnittelun keinoin.

Arvion perusteella alue soveltuu tuulivoimarakentamiseen tietyin reunaehdoin; kohtalaisia tai paikoin merkittäviä vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Vaikutusten laajuus ja kohdentuminen ovat suoraan riippuvaisia tuulivoima-alueen toteutumisen laajuudesta. Voimaloiden huolellisella sijoittelulla voidaan lieventää haittavaikutuksia.

Arvion perusteella alue soveltuu huonosti tuulivoimarakentamiseen; tuulivoimarakentaminen voisi aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin, ja vaikutusalue olisi erityisen laaja suhteessa tuulivoima-alueen kokoon.

Tuulivoiman selvitysalue (tv-alue), numero	Tv-kohteen sijainti	Tv-kohteen pinta-ala (km2)	Voimaloiden lukumäärä selvityksen mukaan	Lähellä sijaitsevat RKY-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	RKY-alueen kuvaus	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maisema-alueen kuvaus	Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Arvokkeita enintään 3 km etäisyydellä tv-alueesta	Arvokkeita enintään 12 km etäisyydellä tv-alueesta	Muuta huomioitavaa / arvokkeet	Suuntaa-antava soveltuvuusluokka ja yleisarvio vaikutuksista			
102	Juupajoki, Orivesi	3	5-7	Korkeakosken tehdasyhdykskunta	1,5	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1888	Juupajoki	5,5	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=110870&lan=fi	Lyytikälän-Hirsilän kulttuurimaisema	5,5	Sukkavartaan alue	11,2	●	● ● ● ●	Historialliset tiet: Orivesi-Uusikaarlepyy 600 m länteen, Orivesi-Kuorovesi 6,5 km itään	Meiko laaja kohde. Lähivaikutusalueella 3 pienialaista RKY-kohdetta, joilta todennäköisesti paikoin aukeaa näkymä voimaloilte. Kallenaution asema maisemakokonaisuudessa muuttuu läheisen metsäisen luonnonalueen muuttuessa energiantuotantoalueeksi. Voimat muuttavat näkyviä tieltä pohjoisen suunnasta Kallenaution saavuuttaessa. Näky todennäköisesti paikoin Korkeakosken ja Hyytiälän alueelle, mutta ei aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia.			
				Hyytiälän metsäasema	2,0	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1903														
				Kallenaution kestiekvari	1,1	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1950														
				Onnistaipaleen kylä	7,8	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=4016														
				Lyllyn rautatieasema	9,8	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=4173														
103	Ruovesi	2	5	Kalelan erämaa-ateljee	6,1	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1965				Ruoveden kulttuurimaisema	7,5	Ahvenlahden kulttuurimaisema	4,4	● ● ●	Historialliset tiet: Orivesi-Uusikaarlepyy 8,4 km länteen, Messukylä-Teisko-Ruovesi 10 km itään	Lähivaikutusalueella ei ole maiseman tai kulttuuriympäristön arvokkeita. Lähiin arvokkeiden on Ahvenlahden maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue, jolle etäisyyttä on vähimmillään noin 4,4 km. Tuulipuisto todennäköisesti näkyy paikoin kohteen itäosaan avointen peltoaukeiden ja vesipintojen kautta. Kylän maisema ei kuitenkaan ole selkeästi suuntautunut kohti voimaloita, mikä vähentää voimaloiden hallitsevuutta kyläkokonaisuuden maisemakuvassa.				
				Näsijärven reitin kanavat	8,5	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=5019						Suluslahden kylä- ja kulttuurimaisema	9,0							
				Ruoveden kirkonkylä	9,5	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1963						Ruhala	7,3							
				Kotiniemen kasvatuslaitos	11,2	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=490						Vastalahden kulttuurimaisema, Syvinki	6,0							
104	Virrat	12	10	Soinin kylä	12,0	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=4323	Ähtärin reitin kulttuurimaisema	11,8	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=110868&lan=fi			Liedenpohjan kylä ja kulttuurimaisema	2,3	● ● ● ●	Historiallinen tie: Orivesi-Uusikaarlepyy 1 km itään	Laaja kohde. Lähivaikutusalueella ei ole arvokkeita lukuun ottamatta maakunnallisesti arvokasta Liedepohjan kylän ja kulttuurimaiseman aluetta, joka sijoittuu osin lähivaikutusalueelle. Tuulipuisto voi dominoida näkymiä kylän lounaisosassa kyläalueelta ulospäin ja sitä kautta muuttaa miljöön luonnetta. Muualla kylän alueella näkyvät eivät kuitenkaan todennäköisesti merkittävästi muutu, tai näkymäkselliset eivät suuntaudu suoraan kohti tuulipuistoa. Kohde todennäköisesti näkyy paikoin Vermaksen maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle sekä Ilomäen maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle, josta saattaa avautua näkymiä kohti tuulipuistoa avoimen vesipinnan yli. Etäisyystarkastelun perusteella voimat eivät kuitenkaan ole maisemassa enää selkeästi dominoivia.				
				Näsijärven reitin kanavat	3,8	http://www.rky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=5019						Vermas, Virrat	4,5							
												Härkösenkylän kulttuurimaisema	4,6							
												Ilomäen kulttuurimaisema	5,5							
												Virtain kirkko	7,2							
												Lahdenkylän kulttuurimaisema	8,2							
									Volanteri, Toisvesi	11,0										

Tuulivoiman selvitysalue (tv-alue), numero	Tv-kohteen sijainti	Tv-kohteen pinta-ala (km2)	Voimaloiden lukumäärä selvityksen mukaan	Lähellä sijaitsevat RKY-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	RKY-alueen kuvaus	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maisema-alueen kuvaus	Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Arvokohteita enintään 3 km etäisyydellä tv-alueesta	Arvokohteita enintään 12 km etäisyydellä tv-alueesta	Muuta huomioitavaa / arvokohteet	Suuntaa-antava soveltuvuusluokka ja yleisarvio vaikutuksista
108	Sastamala	1	5	Kaltsilan, Uudenkylän ja Vanhankylä viljelymaisema	3,1	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=4082	Karkku-Tyrvää	8,0				Stormi	7,4			Valtakunnallisesti merkittävät perinneympäristöt: Vehmaanniemi 10,5 km päässä ja Niinimäen haat 10,1 km päässä. Maakunnallisesti merkittävät perinneympäristöt: Nikkilän laidun 9 km, Ala-pohjan laidun 6,7 km ja Saaren laidun 5,4 km päässä. Historiallinen tie (Toijala-Tyrvää) 4,8 km pohjoiseen	Kohteen lähivaikutusalueella ei ole maiseman ja/tai kulttuuriympäristön arvokohteita. Etäisyyttä Kaltsilan, Uudenkylän ja Vanhankylän pienipiirteisen, pienialaisen, valtakunnallisesti arvokkaan viljelymaiseman alueelle on vähimmillään vähän yli 3 km. Kylän alueella maisematila ja tie ovat suuntautuneet kohti voimaloita. Voimalat heikentävät maaseutumiljöön yhtenäisyyttä (luonne, ajallinen ilme) ja voivat olla etäisyys, maiseman mittakaava ja suuntautuneisuus huomioon ottaen hallitsevia. Kohde näkyy Sammaljoen kylän alueelle peltoaukeiden kautta, mutta maisematilojen ja kylän rakenteen suuntautuneisuudesta johtuen visuaaliset vaikutukset eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä alueen arvoja ja kylämiljöön yhtenäisyyttä. Etäisyyttä Karkun-Tyrvään kulttuurimaisema-alueelle on vähimmillään hieman alle 8 km, mutta lähimmät osat arvokohteesta ovat suuntautuneet pois päin tuulipuistoalueesta. Voimalat todennäköisesti näkyvät kohteen pohjoisosaan, jossa peltoaukeat ovat suuntautuneet kohti tuulipuistoaluetta, mutta etäisyydestä (yli 12 km) johtuen visuaaliset vaikutukset eivät merkittävästi heikennä kohteen arvoja. Muihin arvokohteisiin ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia.
109	Hämeenkyrö	1	4	Kyröskosken tehdasyhdyskunta	5,9	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1887	Hämeenkyrön kulttuurimaisemat	2,2		Nokian kulttuurimaisema	10,1	Harhalan kylä	5,5			Hämeenkyrön kansallismaisema noin 7 km etäisyydellä	Pienialainen tuulipuistokohde, jonka visuaalisella vaikutusalueella runsaasti arvokohteita. Ei kuitenkaan aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia minkään kohteen arvoihin. Valtakunnallisesti arvokas Hämeenkyrön kulttuurimaisema-alue / Hämeenkyrön kansallismaisema kiertyy tp-alueen ympäri, etäisyyttä vähimmillään hieman alle 3 km. Tp-alue on kuitenkin pieni ja arvokokonaisuus laaja ja monimuotoinen; tuulipuisto näkyy monin paikoin mutta ei kokonaisuutena katsottuna hallitse, ei oleellisesti muuta kokonaisuuden luonnetta tai arvokaiden tielinjojen maisemaa. Tuulipuistoaluetta lähimmillä osilla arvoaluetta maisematilat ovat yleensä suuntautuneet pois päin tuulipuistosta alas kohti järveä. Vastarannalta lännestä katsottuna tuulivoimaloiden hallitsevuus vähenee etäisyyden kasvaessa. Arvokokonaisuus on suurelta osin peltoa, mutta monin paikoin avoimia alueita jäsentävät erilaiset näkyviä katkaisevat elementit. Arvokkaat tielinjaukset eivät ole suuntautuneet suoraan kohti tuulipuistoa. Tuulipuisto sijoittuu metsäiselle selännevyöhykkeelle, laaksoon sijoittuvan agraarikokonaisuuden avoimen maisematilan ulkopuolelle. Tuulipuisto ei aiheuta merkittäviä visuaalisia vaikutuksia Hämeenkyrön kulttuurimaisema-alueen sisällä sijaitseviin pienialaisiin RKY-kohteisiin. Selkeimmin voimalat voivat todennäköisesti erottua Saavutus –huvilan ranta-alueelta katsottaessa. Tuulipuistoalue saattaa paikoin näkyä tarkastelualueen muille arvokohteille, mutta rakenteet eivät sijoitu minkään kohteen maisemassa hallitsevasti, ja etäisyyden kasvaessa visuaalisten vaikutusten merkitys vähenee. Teollisuus ja luonnonvarojen hyödyntäminen (Kyröskoski, Haveri) ovat nykyiselläänkin osa seudun kulttuurihistoriaa ja maisemaa.
				Hämeenkyrön vanha keskusta	4,1	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=285						Kirkkojärven kulttuurimaisema	8,5				
				F. E.Sillanpään kodit (3 kohdetta)	3,7	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1932						Kyröskosken harjuasutus, Kyröskoski	6,7				
				Haverin kaivosyhdyskunta	9,1	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=1457						Inkulan silta ja kulttuurimaisema	9,9				
				Hämeenkaan- ja Kyrönkaan tie	2,2	http://www.ky.fi/raad/raja/kohte_det.aspx?KOHDID_ID=4020						Osaran kartano ja kulttuurimaisema	9,3				

Tuulivoiman selvitysalue (tv-alue), numero	Tv-kohteen sijainti	Tv-kohteen pinta-ala (km2)	Voimaloiden lukumäärä selvityksen mukaan	Lähellä sijaitsevat RKY-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	RKY-alueen kuvaus	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, alueen nimi	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maisema-alueen kuvaus	Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (maakuntakaava)	Etäisyys tv-alueesta vähintään (km)	Arvokohteita enintään 3 km etäisyydellä tv-alueesta	Arvokohteita enintään 12 km etäisyydellä tv-alueesta	Muuta huomioitavaa / arvokohteet	Suunta-antava soveltuvuusluokka ja yleisarvio vaikutuksista
110	Kangasala	1	4-5	Kangasalan kirkko, kartanot ja suurtilat (3 kohdetta)	6,8	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1351	Haralanharju	2,6		Liuksialan-Tiihalan kulttuurimaisema	9,0	Sorilanjoen kulttuurimaisema	1,8			Historialliset tied: Messukylä-Teisko-Ruovesi 2,3 km päässä, Kangasala-Unkila 3 km päässä, Tammerkoski-Hämeenlinna 8,3 km päässä. Valtakunnallinen perinnemaisema (Siitaman niitty).	Kohde muodostuu kahdesta pienialaisesta tuulipuistoalueesta. Maakunnallisesti arvokas Aitolahden Sorilanjoen kulttuurimaisema sijaitsee osittain tuulipuiston lähivälikäytävällä. Maisema-aluekokonaisuus tukeutuu Sorilanjokeen. Osa kohteen avoimista viljelyalueista on suuntautunut kohti tuulipuistoaluetta ja niiden kautta aukeaa näkyviä kohti voimaloita. Toisaalta näkyvät monin paikoin katkeavat esim. puustoon maaston pienipiirteisestä vaihtelusta johtuen. Tuulipuistoalueiden sijainti ei ole hallitseva suhteessa jokilaakson maisematilaan. Kokonaisuuden kannalta tuulipuiston visuaaliset vaikutukset eivät ole merkittävästi haitallisia. Paikalliseemmin tarkasteltuna erityisesti alueen itäisimmässä osassa muutokset näkymissä voivat heikentää maaseutumiljöön yhtenäisyyttä.
				Vatialan siunauskappeli	7,2	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1345				Viitapohjan kulttuurimaisema	7,9	Hirviniemen kulttuurimaisema, Hirviniemi, Aitolahti	5,8				
				Lapin pientaloalue	11,3	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1347						Lihusala-Palo kulttuurimaisema	7,3				
				Kalevan kirkko ja kaupunginosa	10,8	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1353						Lepokoti ja Ukkijärven miljö	9,3				
				Kalevankankaan hautausmaa	11,2	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1349						Kuohunharju-Huutijärvi kulttuurimaisema	10,2				
				Viinikka-Nekalan pientaloalue	11,8	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1344						Messukylän kirkot lähiympäristöineen	9,7				
				Kangasalan näkötornit (2 kohdetta)	4,7	http://www.rky.fi/raad/osa/t_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1352						Petsamon kaupunginosa, XXI	10,6				Voimat voivat todennäköisesti paikoitellen näkyä tarkastelualueen muidenkin arvokohteiden alueelle, mutta muutokset kaukonäkyissä eivät heikennä kohteiden arvoja johtuen etäisyydestä ja/tai maisematilojen suuntautuneisuudesta.
												Lapinniemen tehtaat	11,6				
												Köyrän kylä ja kulttuurimaisema	10,2				
												Siitaman kylä ja kulttuurimaisema	9,6				
												Kulkkilan kulttuurimaisema, Kulkkila, Teisko	9,7				